

Preses relīze

Luksemburgā, 2020. gada 15. janvārī

ES ekodizains un energomarķējums uzlabo energoefektivitāti, atzīst revidenti.

Jaunajā Eiropas Revīzijas palātas ziņojumā teikts, ka ES rīcība ekodizaina un energomarķējuma jomā ir sekmējusi labāku energoefektivitāti. Tomēr likumdošanas procesa laikā bija nozīmīgi kavējumi un pastāv risks pārvērtēt politikas ietekmi. Turklāt ražotāju un mazumtirgotāju neatbilstība prasībām joprojām ir būtiska problēma, uzskata revidenti.

ES ir iesaistījusies cīņā pret klimata pārmaiņām un apņēmusies uzlabot savu energoefektivitāti par 20 % līdz 2020. gadam un par 32,5 % — līdz 2030. gadam. Lai sekmētu šo mērķu sasniegšanu, Eiropas Komisija ir veikusi pasākumus, kas vērsti uz videi nekaitīgāku produktu izstrādi (ekodizains) un patērētāju informēšanu par enerģijas patēriņu un ekoloģiskajiem raksturlielumiem (energomarķējums).

Revidenti apstiprināja, ka Komisija ir izmantojusi pārdomātu un pārredzamu metodiku, lai atlasītu reglamentētos produktus. Rezultātā ES politika ir piešķirusi prioritāti 30 ražojumu grupām ar lielāko energotaupības potenciālu. Tajā pašā laikā likumdošanas procesā revidenti konstatēja kavējumus, no kuriem bija iespējams izvairīties; tie samazināja politikas ietekmi, jo ekodizaina prasības, ļoti iespējams, bija zaudējušas aktualitāti un energomarķējums vairs nepalīdzēja patērētājiem atšķirt ražojumus ar labākajiem un sliktākajiem raksturlielumiem. Līdztekus Komisija veic pasākumus, lai uzlabotu energomarķējumu. Tomēr revidenti secina, ka aprites ekonomikas integrēšana joprojām notiek *ad hoc* kārtībā.

Komisija regulāri ziņo par tās ekodizaina un energomarķējuma politikas rezultātiem. Šķiet, ka dažos no izmantotajiem pieņēmumiem šīs politikas ietekme ir pārvērtēta. Piemēram, tajos netiek ņemta vērā nedz neatbilstība regulējumam, nedz arī īstenošanas kavēšanās. Turklāt Ekodizaina ietekmes novērtējumā nav ņemta vērā atšķirība starp teorētisko patēriņu, ko iegūst no saskaņotajiem standartiem, un enerģijas patēriņu reālās dzīves apstākļos. Piemēram, ledusskapji ar saldētavām tiek testēti, neatverot durvis un neievietojot pārtiku. Tādējādi pastāv risks, ka ietaupījumi ir pārvērtēti, brīdina revidenti.

ES dalībvalstīs tirgus uzraudzības iestāžu ziņā ir nodrošināt, lai ražojumi, kas pārdoti to teritorijā, atbilst tiesību aktiem energomarķējuma un ekodizaina jomā. Tomēr Komisijai ir nozīmīgs uzdevums veicināt sadarbību starp tirgus uzraudzības iestādēm. Tirgus uzraudzības informācijas

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

un saziņas sistēma ir paredzēta tam, lai nodrošinātu dalīšanos ar pārbaužu rezultātiem, kaut arī daži funkcionāli ierobežojumi mazina tās efektivitāti.

Revidenti secina, ka pēdējā desmitgadē arī Komisija ar pozitīviem rezultātiem ir finansējusi vairākus projektus, kuru mērķis bija stiprināt ekodizaina un energomarķējuma uzraudzību. Tomēr joprojām ir šaubas, vai šie projekti ir patiešām mainījuši veidu, kādā dalībvalstis pilda savus tirgus uzraudzības pienākumus. Praksē to ražojumu modeļu skaits, kurus pārbauda laboratorijās, joprojām ir relatīvi neliels. Kopumā Komisija nesēn aplēsa, ka 10–25 % no pārdotajiem ražojumiem neatbilst ES tiesību aktiem. Revidenti secina, ka ražotāju un mazumtirgotāju neatbilstība prasībām joprojām ir būtiska problēma.

Lai palielinātu ekodizaina un ekomarķējuma politikas ietekmi periodā pēc 2020. gada, revidenti Eiropas Komisijai ir sagatavojuši vairākus ieteikumus, kas attiecas uz:

- pasākumiem, ar kuriem paātrināt likumdošanas procesu, piemēram, pieņemot īstenošanas pasākumus, tiklīdz tie sagatavoti, nevis tad, kad pabeigts pasākumu kopums;
- uzlabojumiem veidā, kādā mēra politikas ietekmi un ziņo par to, uzlabojot pieņemumus un izmantojot metodiku, kas mēra galalietotāju faktisko enerģijas patēriņu, un
- rīcību, kuras mērķis ir veicināt informācijas apmaiņu starp tirgus uzraudzības iestādēm dalībvalstīs un uzlabot atbilstību politikai. Tajā jāiekļauj attiecīgo rīku uzlabošana dalībvalstīm, paraugprakses izplatīšana un apmācības pēc pieprasījuma.

Piezīmes izdevējiem

Ekodizains un energomarķējums ir savstarpēji papildinoši.

- ES ekodizaina tiesību akti nosaka energoefektivitātes un citas prasības attiecībā uz ražojuma izstrādi, tādējādi uzlabojot tā ekoloģiskos raksturlielumus. Ražojumus, kuri šīm prasībām neatbilst, nevar pārdot Eiropas Savienībā, tāpēc ražojumi ar sliktākajiem raksturlielumiem vairs netiek laisti tirgū.
- ES energomarķējumā norādīts ierīces vērtējums skalā no A līdz G atbilstīgi tās enerģijas patēriņam. Tiek aplēsts katra ražojuma enerģijas patēriņš gadā, un līdzīgi ražojumi tiek grupēti atbilstīgi to energoefektivitātes klasei. Tas dod iespēju patērētājiem pieņemt pārdomātus lēmumus.

Īpašais ziņojums Nr. 1/2020 “ES rīcība ekodizaina un energomarķējuma jomā: nozīmīgs devums energoefektivitātes uzlabošanā, ko mazina ievērojama kavēšanās un neatbilstība” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tādas kā valstu parlamenti, nozares un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji. Lielākā daļa no mūsu sagatavotajiem un ziņojumos iekļautajiem ieteikumiem tiek īstenota.

Saistībā ar šo ziņojumu preses pārstāvjus lūdzam sazināties ar

Vincent Bourgeois – e-pasts: vincent.bourgeois@eca.europa.eu

Tālr.: (+352) 4398 47502 / Mob. tālr.: (+352) 691 551 502